

การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้านต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

นางสุภาณี วาจาดี

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 24122671

A STUDY OF USING SUPPORTIVE EDUCATIVE PROGRAM AT HOME ON
SELF-CARE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY,
BANMI DISTRICT, LOPBURI PROVINCE

Mrs. Supanee Wajadee

An Independence Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุน
ที่บ้านต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยจิตเภท
ในชุมชน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

โดย

นางสุภาณี วาจาดี

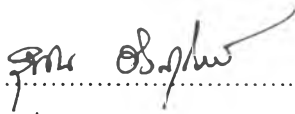
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

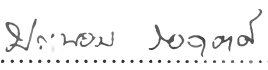
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

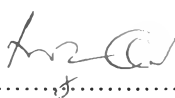
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางเพชร คันธสายบัว)

สุภาณี วาจาดี : การศึกษาการใช้โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้านต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
(A STUDY OF USING SUPPORTIVE EDUCATIVE PROGRAM AT HOME ON SELF-CARE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY, BANMI DISTRICT, LOPBURI PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิส, 108 หน้า

การศึกษาโครงการศึกษาอิสระแบบกลุ่มเดี่ยววัดผลก่อนและหลังการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยจิตเภทในชุมชนอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้าน ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีของ Orem และได้รับการตรวจความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โปรแกรมนี้มีเนื้อหาครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมหลักๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัว การให้ความรู้เรื่องโรคจิตเภท การให้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และ การให้ความรู้เรื่องการป้องกันการกลับเป็นซ้ำ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลตนเอง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

คะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับโปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้านสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ยาทางจิตและสารเสพติด ด้านการดูแลสุขภาพจิต ด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และด้านการป้องกันการกลับซ้ำ ($t = -16.661, -15.41, -12.25, -9.66,$ และ -11.42 ตามลำดับ)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##5077823336 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NUNRSING

KEY WORD : EDUCATIVE SUPPORTIVE PROGRAM/SELF-CARE BEHAVIORS/
SCHIZOPHRENIC PATIENTS

SUPANEE WAJADEE : A STUDY OF USING SUPPORTIVE EDUCATIVE
PROGRAM AT HOME ON SELF-CARE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS IN COMMUNITY, BANMI DISTRICT, LOPBURI PROVINCE

INDEPENDENCE PROJECT ADVISOR: ASST. PROF. PENPAKTR UTHIS,
Ph.D., 108 pp.

The purposes of this one group pretest – posttest independent study was to compare self-care behaviors scores of schizophrenic patients before and after the utilization of educative supportive program at home. The samples of 20 schizophrenic patients residing in community, Banmi district, Lopburi province were purposively recruited according to the inclusion criteria. The study instrument was educative supportive program at home which was developed by the researcher based on Orem's Theory and validated by 3 experts. The main activites of this program composed of nurse-patients relationship, counseling, and providing essential knowledge related to caring patients at home including schizophrenia, safety environment management, and psychiatric crisis management. Data were collected using self-care behavior questionnaire that had Chronbach alpha reliability cocfficient at .96. The dependent t-test was used in data analysis to test the study hypothesis.

Major findings were as follows :

The scores on self-care behaviors of schizophrenia patients after the utilization of educative supportive program at home were significantly higher than that before at p .05 for both total scores as well as 4 subdomains including antipsychotic drug and used of substance abuse, mental health care, daily activities, and preventing relapse ($t = -16.661$, -15.41 , -12.25 , -9.66 , and -11.42 , respectively).

Field of study Mental Health and Psychiatric
Academic year 2008

Nursing Student's signature.....*Supanee Wajadee*
Advisor's signature.....*Penpaktr Uthis*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการอิสระ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางในการ ทำการศึกษาเป็นแรงบันดาลใจ ให้ผู้ศึกษาเกิดการมุ่งมั่น เกิดพลังที่จะทำให้โครงการศึกษาอิสระ สำเร็จ ตลอดจนให้ความเมตตา เสียสละเวลาส่วนตัว เอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดย ตลอด ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการ ศึกษาอิสระ อาจารย์เพชร คันธสายบัว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ รวมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านซึ่งได้แก่ อาจารย์ยอดสร้อย วิเวกวรรณ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรม- ราชชนนี พระพุทธบาท สระบุรี อาจารย์ภาวิณี ธนบดีธรรมจารี พยาบาลวิชาชีพประจำสถาบัน จิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระเจ้าพระยา และ อาจารย์ทิพวรรณ เหลืองอร่ามชัย พยาบาลวิชาชีพประจำ โรงพยาบาลท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่กรุณาตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่สนับสนุนทุนการศึกษา ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางนารถฤดี วัชรศิษย์และ นางพัชณา ชันลาที่กรุณาอนุญาต ให้นำเครื่องมือมาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้และสนับสนุนที่บ้าน และใช้ เครื่องมือในการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณพุ่ม ผอบเพชร หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลหินปัก รวมทั้ง บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งไม่ได้เอ่ยนาม ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือ ในการศึกษา และดำเนินการศึกษา จนสิ้นสุดกระบวนการ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อไพโรจน์ คุณแม่สำเนียง ไตรธรรม รวมทั้ง พันตรีปรีชา วาจาดี สามี เด็กหญิงสุพิชญา วาจาดี บุตรสาว เด็กชายจุฑาภัทร วาจาดี บุตรชายและเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอดจนกระทั่งผู้ศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่มีอยู่ใน โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบ แด่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ป่วยจิตเภทและครอบครัวทุกท่าน ขอให้มีความสุขกายและสุขภาพใจ ที่สมบูรณ์ แข็งแรงตลอดไป

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	6
ขอบเขตโครงการศึกษาอิสระ.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	51
การดำเนินการศึกษา.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
รายการอ้างอิง.....	90
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	97
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	99
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 1.....	59
2	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 2.....	59
3	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 3.....	60
4	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 4.....	60
5	รายงานผลการกำกับการศึกษา	75
6	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส ผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษา ระยะเวลาในการเจ็บป่วย การรับการรักษาเป็นผู้ป่วยใน.....	79
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท กลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส	81
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเอง ที่บ้านของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการให้ความรู้ และสนับสนุนที่บ้าน.....	83